

A KÖZHASZNÚ JOGÁLLÁS

Közhasznú szervezetté minősíthető az a

- Magyarországon nyilvántartásba vett **közhasznú tevékenységet végző szervezet**,
- melynek **létesítő okirata megfelel** az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) **rendelkezéseinek**,
- és amelynek **vezető tisztségviselői nyilatkoztak** az Ectv.-ben foglalt kizáró és összeférhetlenségi körülmények tekintetében, illetve mely az előző két lezárt üzleti év beszámolója, illetve közhasznúsági melléklete alapján igazolja, hogy megfelelő erőforrással és megfelelő társadalmi támogatottsággal rendelkezik.

A közhasznú jogállás megszerzésének feltételeiről, a közhasznú szervezet működésével kapcsolatos szabályokról, valamint a közhasznú működés felügyeletéről és a közhasznú nyilvántartásról az Ectv. rendelkezik

A közhasznú nyilvántartásba vételéről és a közhasznú minősítés nyilvántartásból való törléséről a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi 181. törvény (Cnytvt.) rendelkezik.

Közhasznú nyilvántartásba vétel – eljárási szabályok

A bíróság a szervezet - illetve alapítvány esetében az alapító vagy az alapítvány - kérelmére polgári nemperes eljárásban dönt a **szervezet közhasznúvá minősítéséről és a közhasznú jogállás nyilvántartásba történő bejegyzéséről**.

Az eljáró bíróság: A kérelmet azon a törvényszéken kell előterjeszteni, amely a szervezetet nyilvántartásba vette.

Kérelmező:

Alapítvány esetében a közhasznú jogállás nyilvántartásba vétele iránti kérelmet az alapítvány alapítója (ha több alapító van, az alapítók együttesen) vagy amennyiben az alapítói jogokat az alapítók testületben látják el, az alapítók gyűlésének képviselője terjesztheti elő a bíróságon. Kérelmező lehet továbbá a kuratórium is abban az esetben, ha a közhasznú jogállás nyilvántartásba vételéhez alapító okirat módosításra nincs szüksége, mert a már korábban benyújtott alapító okirat megfelel az Ectv. rendelkezéseinek. A kérelem előterjesztése tekintetében alapítónak minősül az a személy vagy szerv, akit/amelyet az alapító alapítói jogainak gyakorlására kijelölt, továbbá az alapítói jogok gyakorlására is jogosult csatlakozó, illetve az a személy, akire az alapító jogait és kötelezettségeit átruházta.

Egyesület esetében a közhasznú jogállás nyilvántartásba vétele iránti kérelmet az egyesület törvényes képviselője terjesztheti elő.

A közhasznú szervezetté minősítés iránti kérelmet kizárólag elektronikus úton lehet előterjeszteni és az eljárásban a kérelmező a beadványokat kizárólag elektronikus úton terjesztheti elő.

Kérelem-formanyomtatvány: A kérelmet a „Közhasznú jogállás nyilvántartásba vétele iránti kérelem” **ÁNYK űrlapon** kell elektronikus úton benyújtani az Ügyfélkapun keresztül. Ennek elmulasztása esetén a törvényszék hivatalból elutasítja a kérelmet.

A kérelemhez csatolandó iratok:

Kötelezően csatolandó iratok:

1. összeférhetetlenségi nyilatkozat
2. beszámolók és közhasznúsági melléklet

1. A **vezető tisztségviselők**, illetve a **felügyelő bizottsági tagok nyilatkozata**, hogy megfelelnek a Ptk. 3:22.§-ában foglalt, valamint az Ectv. 38. § (1) és (2) bekezdéseiben és 39. §-ában foglalt követelményeknek.

(Ptk. 3:22. § , Ectv. 38. § (1)-(2)- (3) bekezdés, Ectv. 39. § (1)-(2) bekezdés)

2. Az előző két lezárt üzleti év **beszámolója, közhasznúsági melléklete**.

A közhasznú szervezet, valamint közhasznú szervezet jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége köteles a beszámoló jóváhagyásával egyidejűleg közhasznúsági mellékletet készíteni, amelyet a beszámolóval azonos módon köteles jóváhagyni, letétbe helyezni és közzétenni.

A közhasznú szervezet beszámolójába, közhasznúsági mellékletébe bárki betekinthat, és abból saját költségére másolatot készíthet.

A civil szervezetnek az előző két lezárt üzleti év beszámolója, illetve a közhasznúsági jelentés alapján igazolnia kell, hogy a szervezet megfelelő erőforrással és megfelelő társadalmi támogatottsággal rendelkezik.

Megfelelő erőforrás áll a szervezet rendelkezésére, ha az előző két lezárt üzleti év vonatkozásában a következő feltételek közül legalább egy teljesül:

- az átlagos éves bevétel meghaladja az egymillió forintot (Ectv. 32.§ (4) a) pont), vagy
- a két év egybeszámított adózott eredménye (tárgyévi eredménye) nem negatív (Ectv. 32.§ (4) b) pont), vagy
- a személyi jellegű ráfordítása (kiadás) - a vezető tisztségviselők juttatásainak figyelembevétele nélkül - eléri az összes ráfordítás (kiadás) egynegyedét (Ectv. 32.§ (4) c) pont)

Megfelelő társadalmi támogatottság mutatható ki a szervezetenél, ha az előző két lezárt üzleti éve vonatkozásában a következő feltételek közül legalább egy teljesül:

- a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint a szervezetnek felajánlott összegből kiutalt összeg eléri - az Ectv. 54. § szerinti bevétel nélkül számított - összes bevétel kettő százalékát (Ectv. 32.§ (5) a) pont) vagy
- a közhasznú tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordítások elérik az összes ráfordítás felét a két év átlagában (Ectv. 32.§ (5) b) pont) vagy

- a szervezet közhasznú tevékenységének ellátását tartósan (két év átlagában) legalább tíz közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy segíti a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvénynek megfelelően (Ectv. 32.§ (5) c) pont)

Szükség szerint csatolandó iratok:

1. képviselő meghatalmazása

2. módosított létesítő okirat

1. A kérelmező nevében eljáró képviselő képviseleti jogát igazoló teljes bizonyító erejű magánokirati formába foglalt meghatalmazása.

2. Az Ectv. rendelkezéseinek megfelelően módosított változásokkal egységes szerkezetbe foglalt létesítő okirat. (Ha a szervezet úgy nyilatkozik, hogy a bírósághoz korábban benyújtott létesítő okirat nem tartalmazza az Ectv.-ben előírt rendelkezéseket)

Ha a kérelemhez létesítő okiratot csatolnak, a bíróság a változásbejegyzési kérelemről és a közhasznú jogállás nyilvántartásba vételéről egy eljárásban dönt.

A LÉTESÍTŐ OKIRAT MÓDOSÍTÁSA

A civil szervezet létesítő okiratának mindazon rendelkezéseit felül kell vizsgálnia és szükség szerint módosítania kell, amelyek nem felelnek meg az új Ptk. vonatkozó szabályainak: a jogi személyekre vonatkozó általános rendelkezéseket a Ptk. 3:1.§-3:48.§ és alapítvány esetében a 3:378. §-tól 3:404. §-ig, az egyesület esetében a 3:63.§-3:87.§-ai tartalmazzák.

A közhasznú alapítvány és közhasznú egyesület létesítő okiratára minta, vagyis okiratsablon található a <http://birosag.hu/allampolgaroknak/civil-szervezetek/civil-eljaras-soran-alkalmazandonyomtatvanyok-okirat-sablonok> oldalon.

A létesítő okiratban fel kell tüntetni, hogy a szervezet milyen **közhasznú tevékenységeket** folytat, e közhasznú tevékenységeket mely **közfeladatokhoz** kapcsolódóan végzi, továbbá hogy e közfeladatok teljesítését mely **jogszabályhelyek** írják elő.

Közhasznú tevékenység: minden olyan tevékenység, amely a létesítő okiratban megjelölt közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez;

A vezető tisztségviselőkre vonatkozó összeférhetlenségi szabályoknak szerepelnie kell célszerűen szó szerint.

A létesítő okiratban ugyancsak szó szerint kell feltüntetni, hogy a civil szervezet - nem zárja ki, hogy tagjain kívül más is részesülhessen a közhasznú szolgáltatásaiból (csak abban az esetben szükséges ez, ha a civil szervezet tagsággal rendelkezik);

- gazdasági-vállalkozási tevékenységet csak közhasznú vagy a létesítő okiratban meghatározott alapcél szerinti tevékenység megvalósítását nem veszélyeztetve végez;
- gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt a létesítő okiratában meghatározott közhasznú tevékenységére fordítja;
- közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt.

A létesítő okiratban szabályozni kell :

- az ülésezés gyakoriságát, amely évi egy alkalomnál kevesebb nem lehet,
- az ülések összehívásának rendjét,
- a napirend közlésének módját,
- az ülések nyilvánosságát,
- a határozatképességet és
- a határozathozatal módját,
- az éves beszámoló jóváhagyásának módját,

Rendelkezni kell:

- olyan nyilvántartás vezetéséről, amelyből a döntésre jogosult szerv döntésének tartalma, időpontja és hatálya, illetve a döntést támogatók és ellenzők számaránya (ha lehetséges, személye) megállapítható,
- a döntéseknek az érintettekkel való közlési, illetve nyilvánosságra hozatali módjáról,
- a közhasznú szervezet működésével kapcsolatosan keletkezett iratokba való betekintés rendjéről, valamint
- a közhasznú szervezet működésének, szolgáltatása igénybevétele módjának, beszámolói közlésének nyilvánosságáról.

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG LÉTREHOZÁSA (Ectv. 40-41 §)

Amennyiben a közhasznú szervezet működését és gazdálkodását ellenőrző felügyelő szerv létrehozása vagy kijelölése kötelező, ennek létrehozására, hatáskörére és működésére vonatkozó rendelkezéseket is tartalmaznia kell a létesítő okiratnak. Ha a közhasznú szervezet éves bevétele meghaladja az ötvenmillió forintot, a vezető szervtől elkülönült felügyelő szerv létrehozása akkor is kötelező, ha ilyen kötelezettség más jogszabálynál fogva egyébként nem áll fenn.

GAZDÁLKODÁSRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK (Ectv. 42-46.§)

A közhasznú szervezet

- gazdálkodása során elért **eredményét nem oszthatja fel**, azt létesítő okiratában meghatározott közhasznú tevékenységére kell fordítania,
- a **vezető tisztségviselőt, a támogatót, az önkéntest, valamint e személyek közeli hozzátartozóját** - a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető szolgáltatások, illetve az egyesület által tagjának a tagsági jogviszony alapján nyújtott, létesítő okiratnak megfelelő juttatások kivételével - **cél szerinti juttatásban nem részesítheti,**

- bármely **cél szerinti juttatását pályázathoz kötheti**. A pályázati felhívás nem tartalmazhat olyan feltételeket, amelyekből - az eset összes körülményeinek mérlegelésével - megállapítható, hogy a pályázatnak előre meghatározott nyertese van (színlelt pályázat),
- **váltót**, illetve más hitelviszonyt megtestesítő **értékpapírt nem bocsáthat ki**,
- gazdasági-vállalkozási tevékenységének fejlesztéséhez **közhasznú tevékenységét veszélyeztető mértékű hitelt nem** vehet fel,
- befektetési tevékenységet végző közhasznú szervezetnek **befektetési szabályzatot** kell készítenie.

Közhasznú jogállás törlése

Az Ectv. rendelkezései nyomán a 2012. január 1-jei hatálybalépése előtt nyilvántartásba vett közhasznú, illetve kiemelkedően közhasznú jogállás esetében a számviteli beszámolót letétbe helyezett szervezet **2014. május 31. napjáig vehette igénybe** az e törvény hatálybalépése előtt megszerzett, valamint a jogszabályok által számára biztosított kedvezményeket, jogállása ezen időpontig közhasznú.

A közhasznú, illetve kiemelkedően közhasznú jogállású szervezet az Ectv. szerinti feltételeknek való **megfelelése esetén 2014. május 31. napjáig kezdeményezhette** az e törvénynek megfelelő közhasznúsági nyilvántartásba vételét, azonban **2014. június 1. napjától már csak az Ectv. szerint közhasznúsági nyilvántartásba vett szervezet jogosult a közhasznú megjelölés használatára** és a közhasznú jogálláshoz kapcsolódó kedvezmények igénybevétele.

A törvénytörvény 2014. június 1. napjától számos az e törvény hatályba lépése előtt nyilvántartásba vett közhasznú, illetve kiemelkedően közhasznú jogállású szervezet közhasznú jogállását törölte, mivel a kérelmét 2014. május 31. napját megelőzően nem kezdeményezte az Ectv.-nek való megfelelést.

Közhasznú jogállásra utalást nem tartalmazhat a civil szervezet neve, létesítő okirata, mivel megtévesztésre alkalmas, és így törvénytörvényértő, erre tekintettel az ügyészségnél **törvényességi ellenőrzési eljárás kezdeményezhető**.

Közhasznú jogállású alapítványokra vonatkozó különös szabályok

Ha közhasznú jogállású alapítványban az alapító - több alapító esetében valamennyi alapító - halála vagy jogutód nélküli megszűnése miatt az alapítói jogokat a kuratórium (kurátor) vagy a bíróság gyakorolja és *az alapítvány közhasznú tevékenységei közül legalább három a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény szerinti*, az alapítvány székhelye szerinti települési önkormányzat képviselő-testülete által javasolt személy válik az alapítói jogok gyakorlójává. Ha a javasolt jogi személy megfelel a jogszabályi rendelkezéseknek, és az alapítói jogok gyakorlására vonatkozóan elfogadó nyilatkozatot tesz, e kijelölt személy az elfogadó nyilatkozat megtételével az alapítói jogok gyakorlójává válik.

Közhasznú jogállás megszűnésére vonatkozó átmeneti rendelkezések

2015. december 23. napján kihirdették az egyes közjogi jogi személyekkel összefüggő törvények módosításáról szóló 2015. évi CCXVIII. törvényt, amelynek keretében többek között módosításra került az Ectv. is.

Az új rendelkezés értelmében az Ectv. 75. § (5) bekezdése szerint benyújtott, és 2015. december 23. napját követően elutasított közhasznúsági nyilvántartásba vételi kérelem esetén a szervezet közhasznú jogállása a határozat jogerőre emelkedése napjával szűnik meg és a szervezet, valamint a szervezet által támogatásban részesített személyek ennek az adóévnek az utolsó napjáig jogosultak a megszerzett, valamint a jogszabályok által a közhasznú jogállású szervezetekkel összefüggő kedvezmények igénybe vételére.

Azon szervezet esetében, amelynek az Ectv. 75. § (5) bekezdése szerinti kérelmet a bíróság 2015. december 23. napját megelőzően elutasította, a közhasznú jogállású szervezetek, valamint az általuk nyújtott támogatások kedvezményezettjei számára biztosított kedvezmények igénybe vételével összefüggő rendelkezéseket úgy kell értelmezni, mintha a szervezet közhasznú jogállása a bírósági határozat jogerőre emelkedésének napjával, illetve adójogszabályok esetében a szervezet közhasznú jogállása a bírósági határozat jogerőre emelkedése évének utolsó napján szűnt volna meg.